

5 Friluftsliv

Friluftslivets betydelse för välfärden är välkänd och väldokumenterad, bland annat återgiven i Kulturdepartementets rapport "Statens stöd till friluftsliv och främjandeorganisationer"¹⁶. *Friluftsgruppen* som utarbetat rapporten antog också en definition av begreppet friluftsliv som

"...vistelse och fysisk aktivitet utomhus för att uppnå miljöombyte och naturupplevelse utan krav på prestation eller tävling".

Friluftslivet innehåller i denna bemärkelse en lång rad olika utomhusaktiviteter, av vilka endast ett fåtal har mätts återkommande i ULF genom åren. Dessa aktiviteter är trädgårdsarbete, strövande i skog och mark, nöjes- eller motionspromenader, fritidsfiske, jakt, fjällvandringar, båtutflykter samt utomhusbad. Frågorna har formulerats på följande sätt:

"Har Du under de senaste 12 månaderna...

- a) Sysslat med trädgårdsarbete
- b) Strövat i skog och mark t.ex. för att titta på naturen, plocka svamp och bär
- c) Tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag (ej i samband med vanliga inköp eller liknande)
- d) Fritidsfiskat

Svarsalternativen är:

- Ingen gång,
- någon gång i kvartalet eller mer sällan (1-5 ggr per år)
- någon gång i månaden (6-20 ggr per år)
- någon gång i veckan (21-60 ggr per år)
- flera gånger i veckan (mer än 60 ggr per år)

Svarsalternativet "Mer än 60 gånger" saknas i 1998-års ULF. Därför redovisas endast 1999-års uppgifter i tabell 5.1.

Begreppet "antal gånger" är i samtliga fall liktydigt med det antal dagar man utövat fritidsaktiviteten. Detta innebär exempelvis att en 5 dagar lång vandringstur registrerats som 5 gånger och inte som 1 gång/vandringstur.

¹⁶ Ds 1999:78, Kulturdepartementet.

Friluftsliv och utövandefrekvens

Tabell 5.1 ger en översiktssbild över frekvensen i utövandet av de olika aktiviteterna. Exempelvis går 79 procent av kvinnorna 16–84 år någon gång ut i skogen under ett år för att plocka bär eller svamp eller för att bara njuta av naturen, vilket i grova tal motsvarar 2,7 miljoner kvinnor. Bland männen är det 77 procent, eller ungefär 2,6 miljoner män. 14 procent av kvinnorna och 12 procent av männen är ute mer än 60 gånger, vilket skulle innebära nästan varje dag under bär- och svampsäsongen.

Tabell 5.1

Utövande av olika friluftaktiviteter på fritiden under en 12-månadersperiod 1999. Personer 16-84 år. Procent

	Inte alls	Minst 1 gång	Mer än 5 ggr	Mer än 20 ggr	Mer än 60 ggr	Skattat antal i befolkningen (1000-tal)
Trädgårdsarbetat						
Män	26,0	74,0	60,6	43,4	20,1	3 401
Kvinnor	28,0	72,0	59,6	43,6	21,5	3 464
Alla	27,0	73,0	60,1	43,5	20,8	6 865
Strövat i skog o mark						
Män	22,7	77,3	54,3	28,9	12,2	3 401
Kvinnor	21,1	78,9	57,7	32,0	13,7	3 464
Alla	21,9	78,2	56,0	30,5	13,0	6 865
Nöjespromenerat						
Män	17,0	83,1	69,2	46,2	23,5	3 401
Kvinnor	11,3	88,7	80,1	61,1	34,0	3 464
Alla	14,1	85,9	74,7	53,7	28,8	6 865
Fritidsfiskat						
Män	56,7	43,3	22,1	8,4	2,8	3 401
Kvinnor	79,4	20,6	6,6	1,7	0,4	3 464
Alla	68,2	31,8	14,2	5,0	1,6	6 865
Fjällvandrat						
Män	88,5	11,5	1,8	0,5	0,1	3 401
Kvinnor	90,3	9,8	1,6	0,5	0,1	3 464
Alla	89,4	10,6	1,7	0,5	0,1	6 865
Gjort utflykter i fritidsbåt						
Män	55,7	44,3	20,3	6,8	1,8	3 401
Kvinnor	67,0	33,0	11,8	4,4	0,8	3 464
Alla	61,4	38,6	16,0	5,6	1,3	6 865
Jagat						
Män	87,6	12,4	8,1	4,3	1,3	3 401
Kvinnor	98,0	2,1	0,7	0,4	0,1	3 464
Alla	92,8	7,2	4,4	2,3	0,7	6 865
Friluftsbadat						
Män	27,9	72,2	46,9	19,2	5,2	3 401
Kvinnor	32,6	67,4	44,6	20,5	5,8	3 464
Alla	30,2	69,8	45,8	19,8	5,5	6 865

Skillnaden mellan män och kvinnor är därmed högst marginell, ett förhållande som även gäller trädgårdsarbetandet och friluftsbadandet: Runt 20 procent av männen och kvinnorna badar utomhus mer än 20 gånger under en säsong, och 5 respektive 6 procent badar mer än 60 gånger.

För jakt och fiske råder däremot stora könsskillnader. 43 procent av männen, eller ungefär 1,5 miljoner män, fritidsfiskar minst någon gång under ett år medan det bland kvinnorna endast är 21 procent eller ungefär 730 000 kvinnor. Och när det gäller fritidsfiske mer än 5 gånger blir skillnaden ännu större: 22 procent av männen eller 770 000 män, i jämförelse med endast 7 procent av kvinnorna, vilket motsvarar ungefär 245 000 kvinnor.

Att vandra i fjällen är tämligen ovanligt men mycket jämnt fördelad mellan könen. 12 procent av männen och 10 procent av kvinnorna gör detta vid minst ett tillfälle under ett år. Ungefär 2 procent av såväl kvinnorna som männen gör detta minst 5 gånger, vilket alltså är liktydigt med minst 5 dagar under en 12-månadersperiod.

Många äldre män strövar i skog och mark

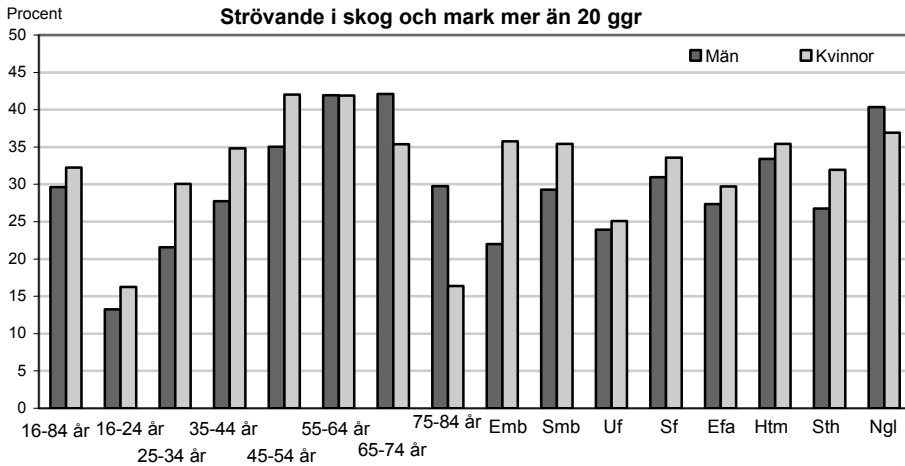
Att vara ute i skog och mark på fritiden är en företeelse som ökar med stigande ålder, vilket framgår av diagram 5.1. Kvinnorna har också ett markant övertag i samtliga åldersgrupper upp till och med 45–54 år. Därefter upphör den kvinnliga dominansen, och på äldre dar är det i stället männen som är i klar majoritet. Det är sannolikt kvinnornas förhållandevis sämre rörelseförmåga i högre åldrar som i första hand ligger bakom denna skillnad¹⁷. Möjligen kan det manliga jaktintresset också bidra något till den ojämna könsfördelningen. Det är också tänkbart att det handlar om en selektionsprocess, där de män som uppnått en hög ålder grundlagt ett aktivt friluftsintrasse långt tidigare i livet, och på äldre dar också kunnat vidmakthålla detta intresse i stor utsträckning.

I diagram 5.1 redovisas också fördelningen för ett urval av övriga befolkningsgrupper, varvid kan konstateras att infödda svenskar med infödda svenska föräldrar, högre tjänstemän och personer i Norra glesbygden oftare vistas i skog och mark än motsvarande jämförelsegrupper utrikes födda, ej facklärd arbetare och personer i Stockholmsregionen.

¹⁷ Ohälsa och sjukvård 1980–2000. Rapport nr. 95 i serien Levnadsförhållanden. SCB 2002.

Diagram 5.1

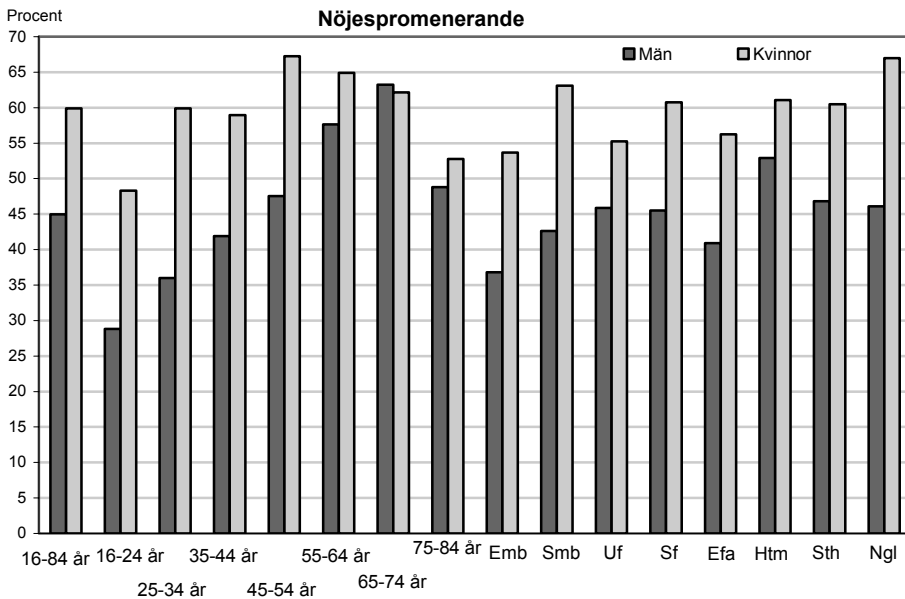
Strövande i skog och mark mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna. Personer 16-84 år i genomsnitt för 1998-99. Procent

Emb=Ensamst. m. barn Smb=Sammanboende m. barn Uf=Utrikes födda Sf=Födda i Sverige av svenskfödda föräldrar Efa=Ej facklärd arbetare Htm=Högre tjänstemän Sth=H-region 1: Stor-Stockholm Ngl=H-region 6: Norra Glesbygden

Diagram 5.2

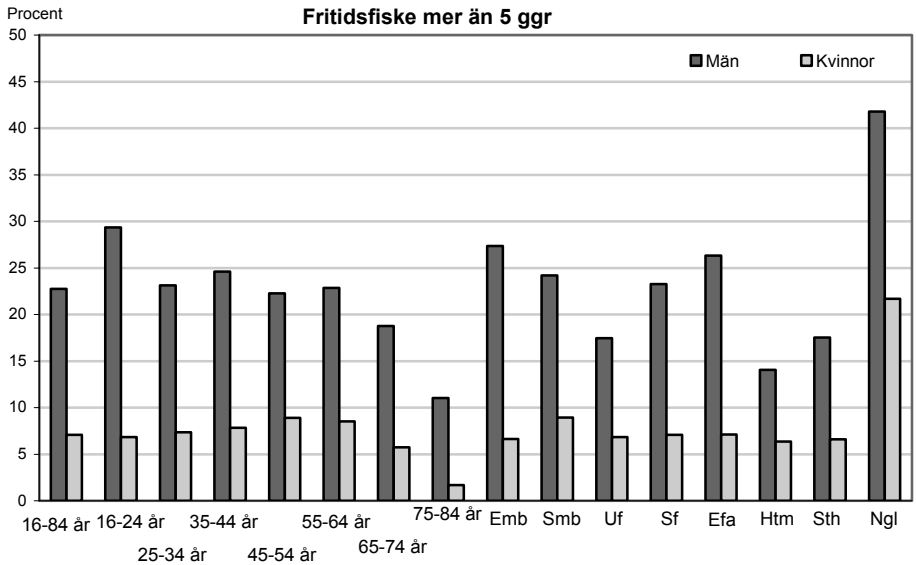
Nöjespromenerande mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna. Personer 16-84 år i genomsnitt för 1998-99. Procent

Emb=Ensamst. m. barn Smb=Sammanboende m. barn Uf=Utrikes födda Sf=Födda i Sverige av svenskfödda föräldrar Efa=Ej facklärd arbetare Htm=Högre tjänstemän Sth=H-region 1: Stor-Stockholm Ngl=H-region 6: Norra Glesbygden

Diagram 5.3

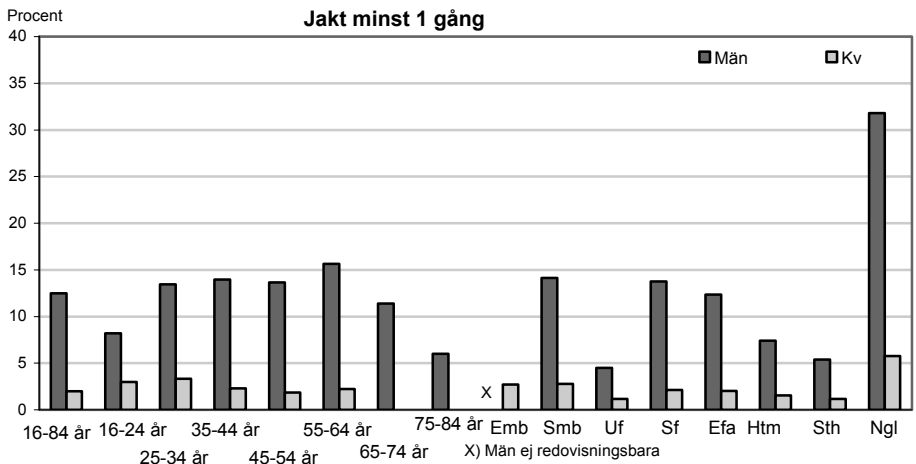
Fritidsfiske mer än 5 gånger under de senaste 12 månaderna. Personer 16–84 år i genomsnitt för 1998-99. Procent

Emb=Ensamst. m. barn Smb=Sammanboende m. barn Uf=Utrikes födda Sf=Födda i Sverige av svenskfödda föräldrar Efa=Ej facklärd arbetare Htm=Högre tjänstemän Sth=H-region 1: Stor-Stockholm Ngl=H-region 6: Norra Glesbygden

Diagram 5.4

Jakt minst 1 gång under de senaste 12 månaderna. Personer 16–84 år 1999. Procent

Emb=Ensamst. m. barn Smb=Sammanboende m. barn Uf=Utrikes födda Sf=Födda i Sverige av svenskfödda föräldrar Efa=Ej facklärd arbetare Htm=Högre tjänstemän Sth=H-region 1: Stor-Stockholm Ngl=H-region 6: Norra Glesbygden

Kvinnorna promenerar mer än männen

Ett liknande förhållande som för strövande i skog och mark kan vi också se gällande nöjespromenerandet. Men kvinnorna är överlag betydligt oftare än männen ute och promenerar. Några nämnvärda skillnader mellan könen efter pensionsåldern kan dock inte utläsas ur diagram 5.2.

Både män och kvinnor fiskar och jagar i Norrlands glesbygd

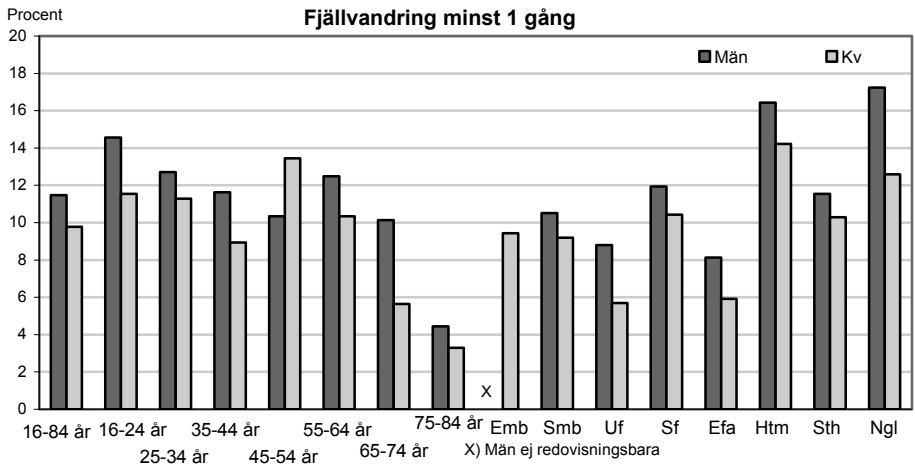
Fritidsfiske är som vi sett i det föregående en utpräglat manlig aktivitet, och skillnaden gentemot kvinnorna ökar med stigande utövandefrekvens. Av diagram 5.3 framgår att det främst är de yngre männen som fritidsfiskar. Ungefär 30 procent av männen 16–24 år fiskar mer än 5 gånger under ett år. I åldersgrupperna däröver är andelen något lägre, mellan 20 och 25 procent, och först i pensionsåldern tycks fritidsfiskandet avta mer påtagligt. Efter ungdomsåren och upp till 65 år förefaller också avståndet till kvinnorna gradvis avta något. Fritidsfisket lockar också arbetare i större utsträckning än högre tjänstemän. Men den största skillnaden finner vi mellan stockholmsregionen och Norra glesbygden, där andelen som ofta fiskar är dubbelt så hög. Fritidsfiskandet är till och med vanligare bland kvinnor i Norra glesbygden än bland män i Stockholmsregionen.

För jakt är den manliga dominansen större än för fritidsfiske. Men i motsats till fritidsfisket, tycks jagandet för männen i stället öka med stigande ålder, åtminstone fram till ålderspensionen. Och i likhet med fisket är jakten främst en angelägenhet för arbetare, infödda svenskar med svensk bakgrund, samt i högsta grad för män i Norra glesbygden. Även kvinnorna i Norrland jagar i förhållandevis hög grad.

Fjällvandring lockar högre tjänstemän

Att vandra i fjällen är något vanligare bland män än bland kvinnor, 12 procent jämfört med 10 procent 16–84 år. Diagram 5.5 uppvisar ett mönster som antyder att fjällvandrandet tycks avta något efter ungdomsåren och öka igen i övre medelåldern. Men skillnaderna är inte signifikanta. Däremot är det en signifikant högre andel högre tjänstemän än ej facklärda arbetare som vandrar i fjällen. Detta gäller såväl bland männen som bland kvinnorna.

Diagram 5.5
Fjällvandring minst 1 gång under de senaste 12 månaderna. Personer 16–84 år 1999. Procent

Emb=Ensamst. m. barn Smb=Sammanboende m. barn Uf=Utrikes födda Sf=Födda i Sverige av svenskfödda föräldrar Efa=Ej facklärd arbetare Htm=Högre tjänstemän Sth=H-region 1: Stor-Stockholm Ngl=H-region 6: Norra Glesbygden

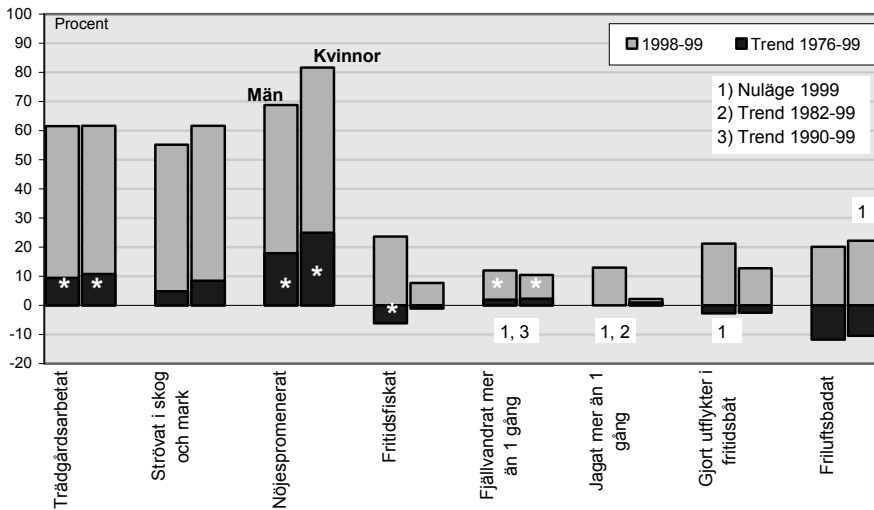
Friluftslivets utveckling 1976–1999

Utvecklingen av aktivitetsutövandet för män och kvinnor framgår av diagram 5.1 nedan. Diagrammet är ett utdrag ur tabell 5.3 sist i detta kapitel, och visar nulägesförhållandena 1998–99 alternativt 1999, samt utvecklingen sedan 1976, alternativt sedan 1982–83 och 1990–91, beroende på tillgång till data i ULF under dessa år. Trenderna är framräknade med hjälp av en 3:e grads regressionsanalys, där hänsyn tagits till att det under åren kan ha förekommit både upp- och nedgångar för respektive aktivitet. Resultatet blir ett procenttal som uttrycker skillnaden mellan regressionslinjens slutpunkt (1999) och dess början (t.ex. 1976). Staplar med värden över 0 anger ökning i procentenheter och staplar med värden under 0 anger minskning. Med en asterisk anges om förändringen är statistiskt säkerställd. Se kapitel 3 för mer information om trendberäkningen.

Som diagram 5.1 visar har nöjespromenerandet ökat kraftigt både bland kvinnor och män. Även för trädgårdsarbetandet syns en klar ökning. Fritidsfisket har däremot minskat under de senaste 25 åren, åtminstone bland männen, medan att vandra i fjällen tycks ha blivit något populärare under 90-talet.

Diagram 5.6

Friluftaktiviteters utövande mer än 5 gånger/1 gång under de senaste 12 månaderna. Män och kvinnor 16–74 år. Nuläge 1998-99, trend 1976-99. Procent resp. förändring i procentenheter. * anger signifikans på 95-procentsnivån.

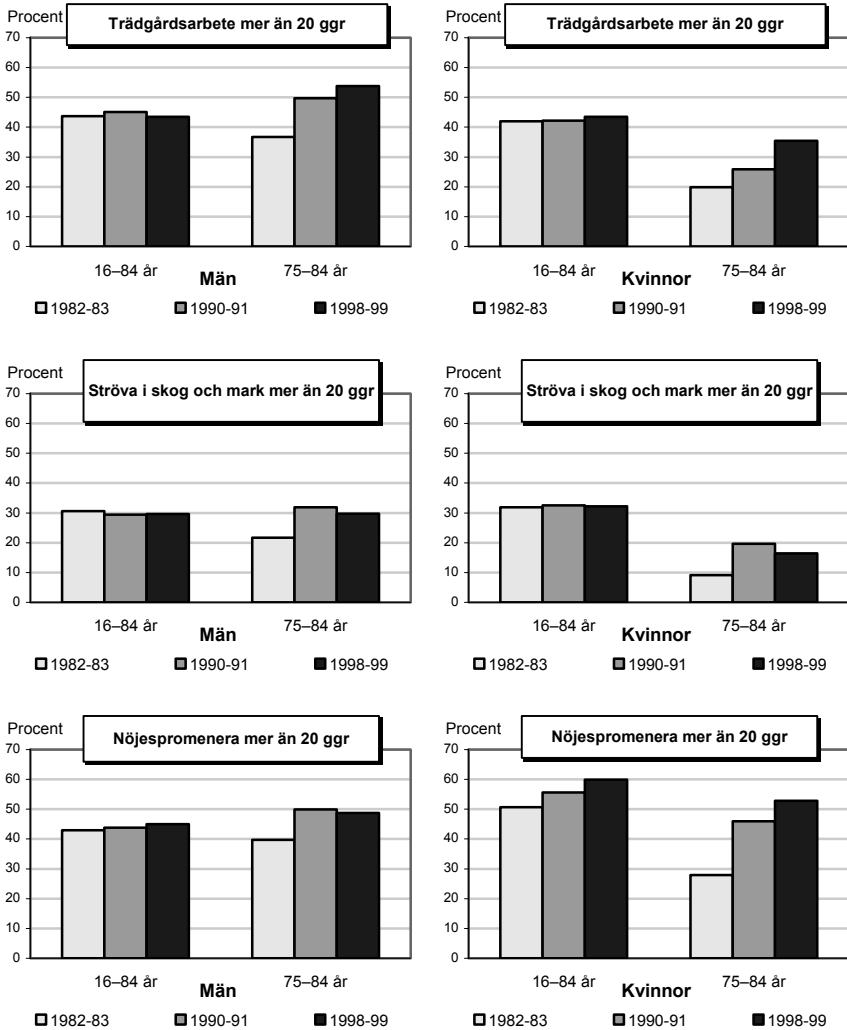

Friluftslivets utveckling i olika grupper

En mer nyanserad bild av friluftslivets utveckling får vi genom att studera utvecklingen över tid för olika befolkningsgrupper. I första hand kan vi göra intressanta iakttagelser om utvecklingen av friluftslivet för de äldre i befolkningen, och då i synnerhet för de allra äldsta: 75–84-åringarna. För dessa har samlats in uppgifter om trädgårdsarbete, vandring i skog och mark, samt nöjespromenerande. I diagram 5.7–5.12 åskådliggörs utvecklingen under tiden 1982–99 för män och kvinnor med 16–84-åringarna som jämförelsegrupp.

Diagram 5.7–5.12 visar att 75–84-åringarna blivit allt aktivare i flera avseenden under de senaste två decennierna. Utvecklingen för befolkningen i sin helhet har däremot inte varit lika positiv. Detta innebär att de äldre pensionärerna alltmer kommit att närma sig befolkningsgenomsnittet, och bland männen till och med nått nivåer däröver i vissa avseenden.

Diagram 5.7–5.12
Friluftsansktviteteters utövande mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna.
Personer 16–84 år och 75–84 år 1982-99. Procent

Forskare har tidigare förklarat det sociala åldrandet som en "avengageringsprocess", en slags förberedelse inför ett livsavslut, allmänt accepterat och vari ingår att gradvis dra sig tillbaka från olika aktiviteter¹⁸.

Denna teori har dock senare övergetts för en rakt motsatt uppfattning, grundad i att de äldre inte alls själva väljer att dra sig undan. Det är snarare de äldre som känner sig utestängda från olika aktivite-

¹⁸ Kraus, Richard G. (2001). *Recreation and Leisure in modern society* (6th edition). Jones and Bartlett Publishers. Boston

ter och sociala sammanhang i det omgivande samhället. De äldres allt bättre levnadsförhållanden med bättre hälsa, ökade materiella och ekonomiska resurser, har gjort att de i allt större utsträckning kommer att vilja upprätthålla en aktiv livsföring. Att fortsätta motionera och idka friluftsliv, att delta i nöjes- och kulturlivet, liksom att delta i kurser och andra sociala verksamheter ger möjligheter till förnyad livsglädje på gamla dar då livet kan få ny mening och nytt innehåll. I synnerhet efter det att man upplevt förlusten av ett meningsfullt arbete, en livskamrat eller andra närstående personer.

Utveckling för de äldre, stagnation för de yngre

För att åskådliggöra skillnader i utvecklingen av friluftslivet mellan yngre och äldre personer, görs i diagram 5.13 en jämförelse mellan åldersgrupperna 25–34 år och 65–74 år, med avseende på olika slags friluftaktiviteter som utförs ofta, dvs. mer än 20 gånger under en 12-månadersperiod. (Frågor om fritidsfiske, jakt och fjällvandring har under tidigare år ej ställts till personer över 74 år).

Här framträder ett mönster som visar att de äldre står för en ökning av de vardagliga, förhållandevis okomplicerade friluftaktiviteterna trädgårdsarbete, nöjespromenader samt vandring i skog och mark. Bland de yngre tycks utvecklingen i stället ha stagnerat.

När det gäller de mer resurskrävande friluftaktiviteterna såsom att fiska, jaga och att vandra i fjällen (diagram 5.14), framträder ett annat mönster, där det i första hand är de yngre som ägnar sig åt detta, och några större förändringar kan inte konstateras vare sig för de yngre eller för de äldre. Dessa aktiviteter är ju i regel också mer fysiskt krävande, och det är därför naturligt att de är vanligare bland yngre än bland äldre.

Fortfarande går högre tjänstemän oftare ut i skog och mark

I det följande redovisas friluftaktiviteterna för några utvalda sinesmellan kontrasterande befolkningsgrupper. Diagram 5.15 och 5.16 visar att det alltjämt råder vissa skillnader mellan manliga *icke facklärda arbetare* och *högre tjänstemän*, detta trots att friluftslivet i viss mån tycks ha avtagit för de högre tjänstemännen de senaste decennierna.

Diagram 5.13
Friluftssaktivitetens utövande mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna. Personer 25–34 år och 65–74 år 1982-99. Procent

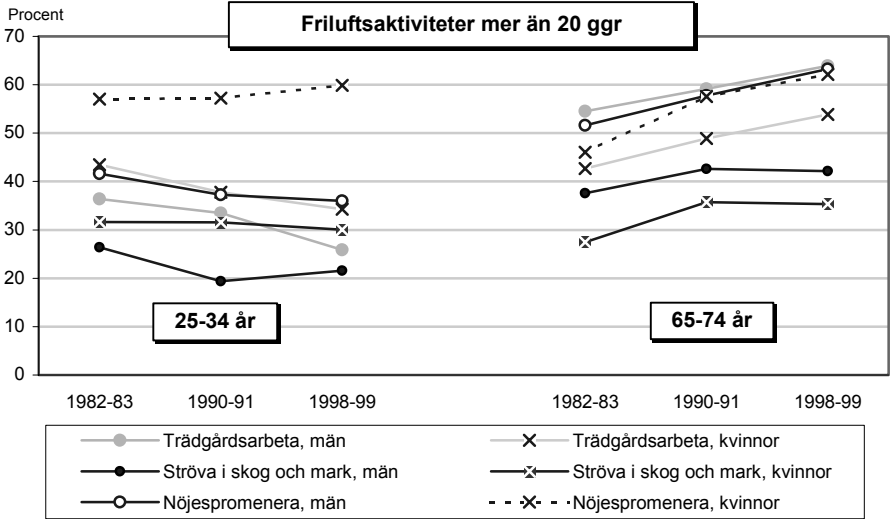

Diagram 5.14
Friluftssaktivitetens utövande minst 1 gång under de senaste 12 månaderna. Personer 25–34 år och 65–74 år 1982-99. Procent

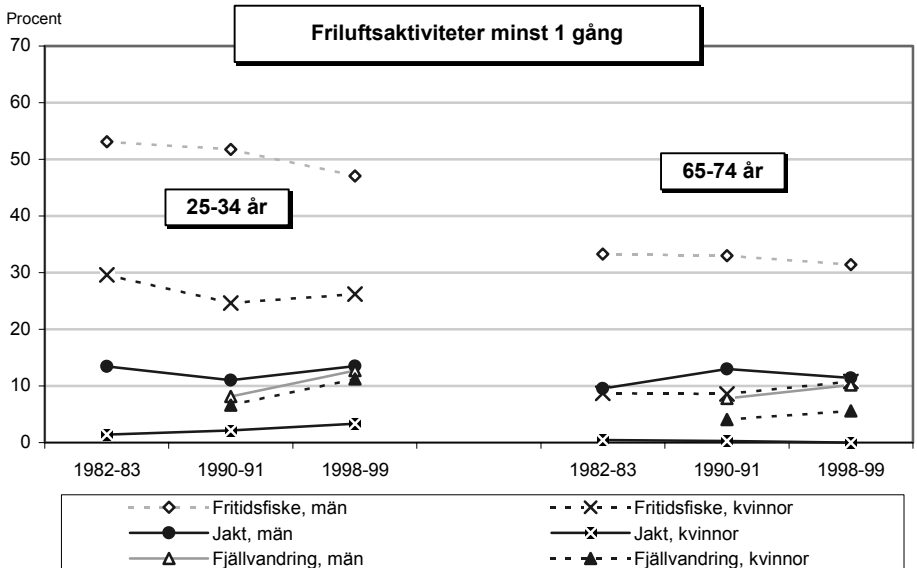

Diagram 5.15
Friluftsfaktivitetens utövande mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna. Ej facklärda arbetare och högre tjänstemän 16-74 år 1982-99. Procent

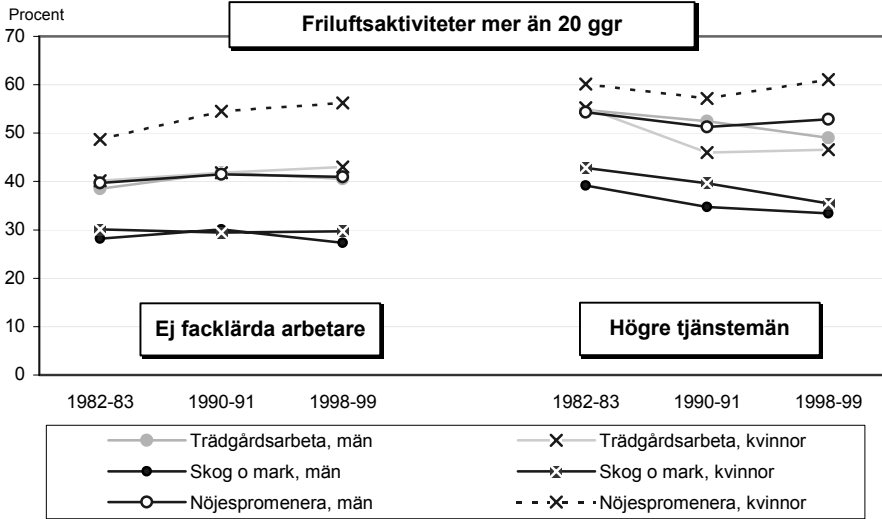
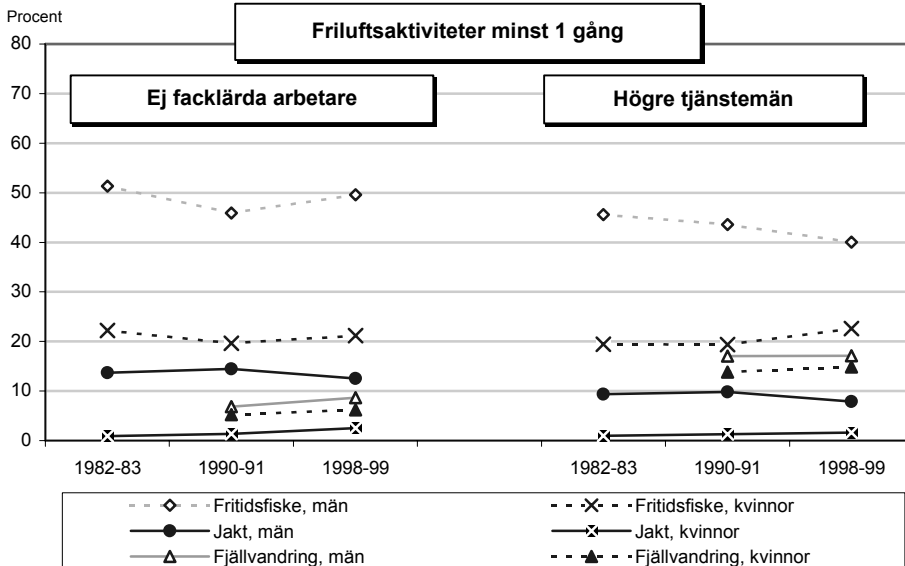

Diagram 5.16
Friluftsfaktivitetens utövande minst 1 gång under de senaste 12 månaderna. Ej facklärda arbetare och högre tjänstemän 16-74 år 1982-99. Procent

För kvinnorna föreligger fortfarande en signifikant skillnad beträffande vandringar i skog och mark, detta trots en successiv minskning bland kvinnliga högre tjänstemän under 1980- och 1990-talen.

När det gäller de mer specifika friluftaktiviteterna fritidsfiske, jakt och fjällvandring, har fritidsfisket minskat något för manliga högre tjänstemän, samtidigt som det varit oförändrat under perioden 1982–99 för ej facklärd arbetare. Fritidsfisket är därmed en arbetaraktivitet i än högre grad än tidigare. Även jakten attraherar arbetare i högre grad än högre tjänstemän.

Utrikes födda mindre friluftaktiva än infödda svenskar

Diagram 5.17 och 5.18 låter oss jämföra friluftsutövandet hos personer födda utomlands med personer födda i Sverige av föräldrar födda i Sverige. Vi kan se att utrikes födda personer är mindre friluftaktiva än infödda svenskar i så gott som alla aktiviteter, och några större förändringar över tid är det heller egentligen inte fråga om. Nöjespromenerandet är dock lika vanligt bland infödda svenska män som bland utrikes födda. Kvinnor födda utomlands företar också nöjespromener i allt större utsträckning, men är fortfarande "steget efter" de infödda svenska kvinnorna, som även de ökat sitt promenerande. Män födda utomlands har minskat sitt fritidsfiskande de senaste decennierna, vilket inte med säkerhet kan sägas gälla för infödda svenska män. Det är numera endast var tredje utrikes född man som fritidsfiskar, men fortfarande fiskar ungefär hälften av de infödda svenska männen. Att jaga är också betydligt vanligare bland infödda svenska män än bland utrikes födda.

Friluftslivet blomstrar i Norrland

Befolkningen i Norrlands glesbygdsområden ägnar sig åt olika former av friluftsliv i betydligt högre utsträckning än befolkningen i storstadsområdena. Och med nära tillgång till naturupplevelser och ett relativt litet utbud av konkurrerande kultur- och nöjesliv, är detta inte svårt att förstå. Diagram 5.19 och 5.20 visar dessutom att friluftslivet i Norra glesbygden ökat i flera avseenden medan någon motsvarande ökning för Stockholmsområdet inte kan avläsas. Visserligen föreligger en ökad andel kvinnor i Stockholmsområdet som ofta promenerar. Men detta är ett genomslag av den allmänna ökningen för kvinnor, och kvinnorna i Norra glesbygden har dessutom ökat promenerandet i än högre utsträckning. Jaktintresset har också blivit mer utbrett bland kvinnorna i Norrland. 1982–83 jagade 3 procent av kvinnorna, medan andelen numera är 7 procent.

Diagram 5.17
Friluftssaktivitetens utövande mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna.
Utrikes födda och personer födda i Sverige av inrikes födda föräldrar 16–74 år 1982-99. Procent

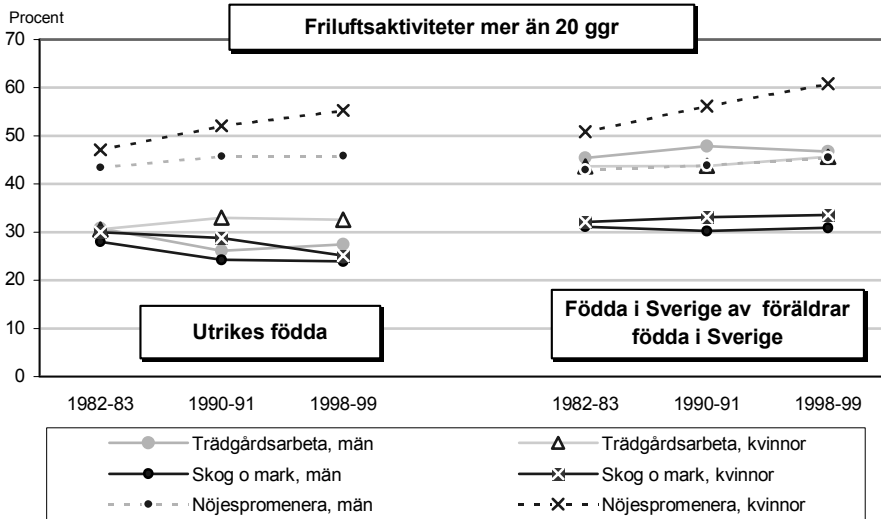

Diagram 5.18
Friluftssaktivitetens utövande minst 1 gång under de senaste 12 månaderna.
Utrikes födda och personer födda i Sverige av inrikes födda föräldrar 16–74 år 1982-99. Procent

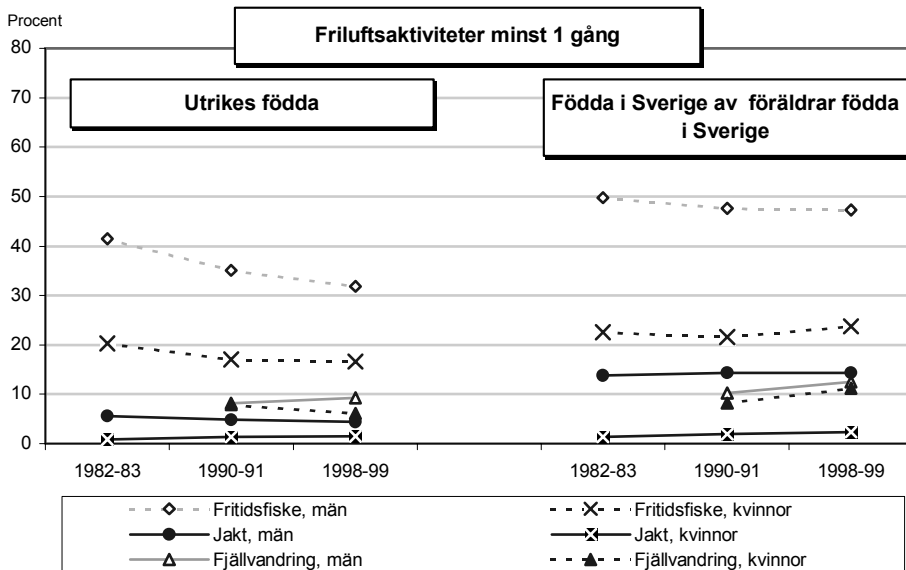

Diagram 5.19 Friluftaktiviteters utövande mer än 20 gånger under de senaste 12 månaderna. H-region 1, Stockholm och H-region 6, Norra glesbygden 16–74 år 1982-99. Procent

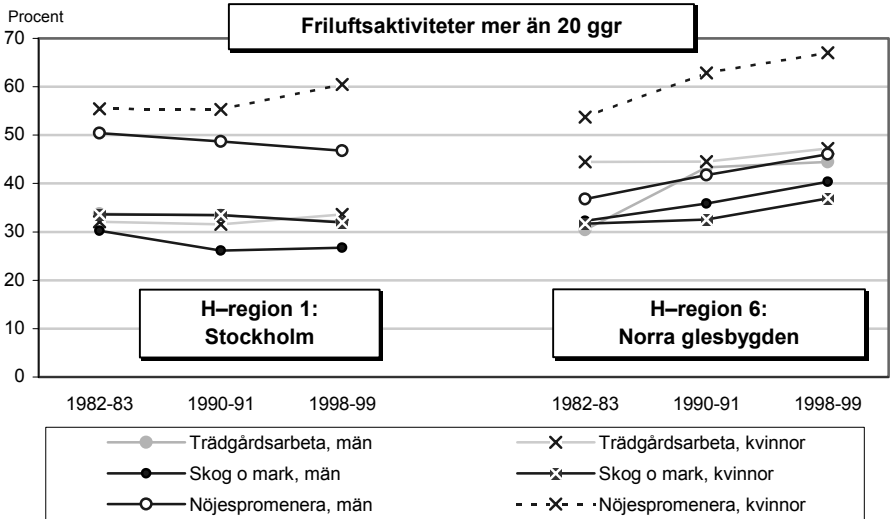
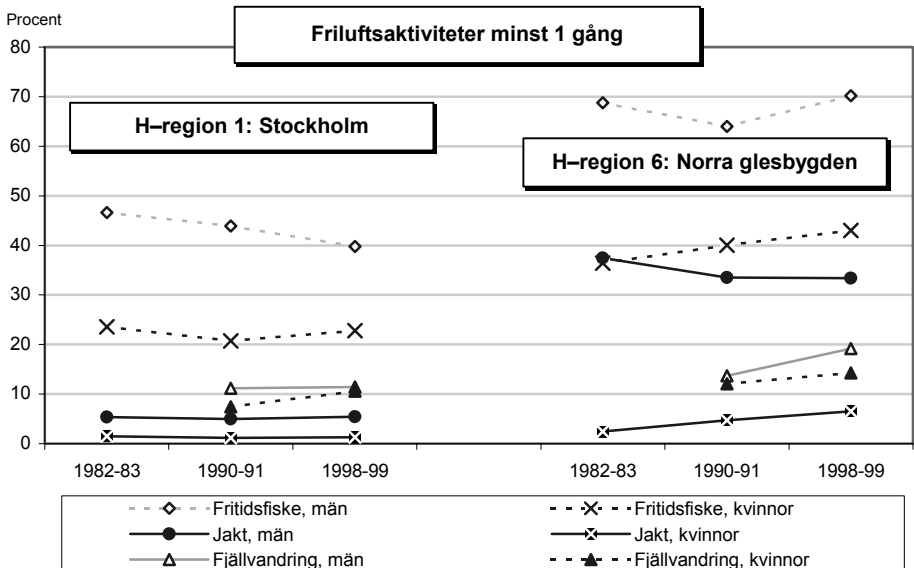

Diagram 5.20

Friluftaktiviteters utövande minst 1 gång under de senaste 12 månaderna. H-region 1, Stockholm och H-region 6, Norra glesbygden 16–74 år 1982-99. Procent

Trender för friluftslivet

I föregående diagram har vi sett hur friluftslivet utvecklats i olika befolkningsgrupper. Av diagrammen framgår också hur utvecklingen i vissa fall ändrat riktning under perioden 1982–99. Däremot finns inte angivet tydliga procenttalskattningar och antal intervjuade personer, vilket krävs för att kunna avgöra om exempelvis en ökning för en viss grupp, eller skillnaden mellan två grupper kan sägas vara statistiskt säkerställd. Dessa uppgifter återfinns dock i tabellerna A.3 och A.4 i bilaga 1, och tillsammans med *hjälpstabellerna* i bilaga 2 kan läsaren själv bedöma den statistiska säkerheten vid jämförelserna.

I detta avsnitt redovisas utvecklingen för friluftslivet i så kallade *trendtabeller*, med ett mer sammanfattande trendmått i syfte att ge en tydligare överblick över såväl nuläge som utveckling. Uppgifterna i tabell 5.2 och 5.3 på följande sidor gäller befolkningen 16–74 år och aktivitetsutövande mer än 5 gånger under en 12-månadersperiod, för jakt och fjällvandring minst 1 gång. Nulägesförhållandena gäller 1998–99, alternativt enbart 1999. Trenden avser utvecklingen sedan 1976. I brist på tidigare uppgifter gäller trenden sedan 1982–83 för jakt, och 1990–91 för fjällvandring.

Trenderna är framräknade med hjälp av en 3:e grads regressionsanalys, där hänsyn tagits till att det under åren kan ha förekommit både upp- och nedgångar för respektive aktivitet. Resultatet blir ett procenttal som uttrycker skillnaden mellan regressionslinjens slutpunkt (1999) och dess början (1976). Plustecken anger ökning i procentenheter och minustecken anger minskning. Med en asterisk anges om förändringen är statistiskt säkerställd.

I den vänstra kolumnen för respektive kulturaktivitet anges nulägesförhållandena. Dessa är viktiga då trenden måste ställas i relation till de faktiska nivåerna. Här bör observeras att procenttalet i trenden inte överensstämmer med det sista årets mätvärde minus det första, eftersom trenden anpassats utifrån en 3:e grads regressionsanalys där de båda ändpunkterna approximerats.

Kraftig ökning av nöjespromenerandet bland äldre

Som framgår av tabell 5.2 har strövandet i skog och mark ökat bland männen med 9 procentenheter 1976–1999. Och medan ökningen varit 18 procentenheter för de äldsta männen, 65–74-åringarna (övre åldersgräns 74 år för intervjuerna före 1980), så har skogspromenerandet i stort sett varit oförändrat för de yngsta männen, 16–24-åringarna. Den synbara knappa ökningen 0,9 procentenheter är statistiskt osäker då den saknar asterisk som signifikansangivelse. Av tabell 5.2 kan vi utläsa att ökningen bland samtliga kvinnor 16–74 år varit något

kraftigare än bland männen: 12 procentenheter. Och bland de yngsta kvinnorna kan vi till och med utläsa en viss nedgång under perioden 1976–1999. Men inte heller denna förändring är statistiskt signifikant då förändringsskattningen inte åtföljs av någon asterisk. Slutsatsen blir dock att både äldre män och äldre kvinnor sedan 1970-talets mitt drygat ut sitt försprång gentemot ungdomarna beträffande att mer än 5 gånger under en 12-månadersperiod ha vistats ute i skog och mark.

När det gäller nöjespromenerandet kan vi konstatera en synnerligen kraftig ökning med 33 procentenheter bland såväl äldre män som äldre kvinnor. Men ökningen har varit kraftig i samtliga åldersgrupper. För de yngsta männen är ökningen 17 procentenheter och för de yngsta kvinnorna 23 procentenheter. Detta innebär för kvinnornas del att andelen som mer än 5 gånger under ett år är ute och promenerar för nöjes skull nu ligger runt 80 procent för samtliga åldersgrupper. Något därunder för de yngsta och äldsta kvinnorna (77 procent), medan kvinnor 25–34 år ligger något däröver (86 procent).

Bland männen är däremot skillnaderna mellan yngre och äldre betydligt större. I åldersgruppen 16–24 år har ökningen visserligen varit hela 16 procentenheter, men nulägeskattningen 1998–99 ligger betydligt lägre, 52 procent, i förhållande till nivån bland män 55 år och däröver: 77 procent.

Fritidsfisket bland männen har minskat något under den dryga 20-årsperioden, medan det legat konstant bland kvinnorna. I övrigt tycks inga större förändringar ha ägt rum.

Tabell 5.2.

Friluftsutövande i befolkningen. Nuläge 1998-99 alternativt enbart 1999 i procent. Trend 1976-99 (1982-99, 1990-99) i procentenheter där + anger ökning, – minskning och asterisk att förändringen är signifikant på 95-procentsnivån. Män 16-74 år

Män 7699=Trend 1976-99 8299= 1982-99, 9099=1990-99		Trädgårdsarbetat mer än 5 ggr		Strövat i skog och mark mer än 5 ggr		Nöjespromenerat mer än 5 ggr	
		1998-99	7699 S	1998-99	7699 S	1998-99	7699 S
1	Samtliga 16-74 år	61,5	+11,1 *	55,2	+9,1 *	68,8	+22,9 *
ÅLDERSGRUPP							
2	16-24 år	33,6	+10,0 *	32,1	+0,9	51,6	+16,8 *
3	25-34 år	44,1	-0,4	45,3	+2,7	66,5	+18,3 *
4	35-44 år	66,6	+6,8 *	57,7	+5,4	69,8	+17,6 *
5	45-54 år	73,0	+9,5 *	63,6	+11,6 *	72,6	+25,2 *
6	55-64 år	78,4	+18,2 *	68,1	+15,7 *	76,2	+28,2 *
7	65-74 år	77,0	+21,6 *	66,5	+18,0 *	76,6	+33,5 *
FAMILJETYP							
8	Ensamstående utan barn	37,2	+8,1 *	43,2	+4,9	60,2	+22,3 *
9	Ensamstående med barn	63,8	+6,9	57,7	-4,2	62,9	-6,5
10	Sammanboende utan barn	74,0	+14,5 *	64,6	+13,2 *	75,6	+26,0 *
11	Sammanboende med barn	76,4	+13,9 *	58,6	+10,4 *	71,6	+22,0 *
UTLÄNDSK BAKGRUND							
12	Utrikes födda	37,5	+5,8	41,9	+1,2	65,8	+18,7 *
13	Inrikes födda, föräldr inrikes f.	65,9	+13,6 *	57,7	+10,9 *	69,7	+23,9 *
UTBILDNINGSNIVÅ							
14	Förgymnasial	62,2	+11,7 *	52,3	+8,0 *	63,7	+24,3 *
15	Gymnasial	62,5	+12,2 *	54,3	+9,4 *	66,2	+17,7 *
16	Eftergymnasial	59,4	+8,6 *	59,5	+5,3	77,6	+18,4 *
SOCIOEKONOMISK GRUPP							
17	Ej facklärd arbetare	58,5	+13,5 *	50,6	+4,8	64,5	+24,1 *
18	Facklärd arbetare	62,9	+11,4 *	55,3	+10,7 *	64,4	+21,8 *
19	Lägre tjänstemän	65,4	+11,2 *	57,6	+10,1	71,6	+20,7 *
20	Mellan+Högre tjänstemän	67,4	+4,2	63,2	+8,6 *	79,7	+19,6 *
21	Företagare	73,3	+18,2 *	60,7	+16,7 *	68,7	+19,2 *
22	Jordbrukare	82,8	+33,2 *	63,0	+21,1 *	44,3	+23,8 *
23	Förvärvsarbetande	64,9	+12,3 *	57,3	+10,1 *	69,5	+23,1 *
24	Förtidspens./långv.arbetslösa	51,5	+14,8 *	50,9	+12,4 *	66,4	+28,8 *
H-REGION							
25	H1 Stockholm	47,5	+1,3	50,2	+6,7 *	73,9	+18,1 *
26	H2 Göteborg och Malmö	55,4	+12,1 *	51,8	+13,1 *	70,4	+28,2 *
27	H3 Större städer	64,1	+8,2 *	54,8	+8,1 *	67,7	+22,0 *
28	H4 Södra mellanbygden	72,5	+15,6 *	59,2	+8,8 *	63,2	+21,2 *
29	H5 Norra tätbygden	67,6	+24,1 *	62,5	+14,6 *	71,3	+24,9 *
30	H6 Norra glesbygden	68,4	+30,7 *	64,2	+14,2 *	69,1	+28,5 *

. =Ej redovisningsbar uppgift

..= Uppgifterna är alltför statistiskt osäkra för att kunna redovisas

	Fritidsfiskat mer än 5 ggr		Fjällvandrat minst 1 gång		Fritidsbåt- utflykter mer än 5 ggr		Jagat minst 1 gång		Badat utomhus mer än 20 ggr	
	1998-99	7699 S	1999	9099 S	1999	7699 S	1999	8299 S	1999	7699 S
1	23,6	-4,4 *	12,0	+2,1	21,2	+0,2	12,9	-0,4	20,1	-3,3
ÅLDERSGRUPP										
2	29,4	-6,3	14,6	+3,2	21,2	-6,7 *	8,2	-4,4	33,1	-2,1
3	23,1	-4,0	12,7	+6,0	17,8	-5,8	13,5	+1,0	18,1	-10,1
4	24,6	-4,2	11,7	+0,4	19,8	-1,6	13,8	-2,8 *	22,9	-7,2
5	22,3	-6,2 *	10,4	-1,8	21,0	+2,6	13,6	-1,9	15,8	-5,1
6	22,9	-3,1	12,5	+1,9	28,1	+9,7	15,7	+3,0	19,1	+5,7
7	18,8	-1,0	10,2	+2,9	20,5	+7,1 *	11,4	+2,5	11,0	+3,9
FAMILJETYP										
8	24,5	-4,6 *	12,5	+2,4	19,2	-4,0	9,0	-3,6	20,4	-5,3
9	27,4	-7,3
10	22,0	-4,0 *	12,8	+2,1	22,7	+4,9	16,2	+4,1 *	16,6	+2,2
11	24,2	-4,2 *	10,5	+1,5	22,4	+0,8	14,2	-1,3	24,0	-5,1
UTLÄNDSK BAKGRUND										
12	17,5	-4,2	9,3	+0,9	13,5	+0,8	4,5	-2,7	11,3	-18,8
13	24,3	-3,9 *	12,5	+2,5	22,4	+0,8	14,4	+0,5	21,1	-1,6
UTBILDNINGSNIVÅ										
14	26,7	-2,5 *	11,3	+5,0	19,2	+0,3	13,0	-1,0	18,9	-0,3
15	26,3	-5,0 *	11,0	+1,5	20,3	-1,4	15,8	+1,0	19,2	-8,0
16	16,5	-0,4	14,2	-2,2	24,5	-1,9	8,4	-0,3	22,5	-4,6
SOCIOEKONOMISK GRUPP										
17	27,3	-1,7	8,6	+1,6	18,8	+2,3	12,5	-2,0	15,3	-7,0
18	28,2	-4,7	8,8	+2,8	16,8	-5,0	17,6	+3,4	16,8	-7,6
19	23,4	-5,0	13,8	+3,8	18,0	-3,1	10,5	-0,3	17,3	-5,4
20	18,3	-4,6	15,2	-1,1	26,8	+0,8	9,5	+0,1	22,8	-3,7
21	21,5	-6,2	11,8	+2,9	24,1	+2,9	20,5	+4,8	18,2	-2,3
22	20,3	+1,2
23	23,6	-5,2 *	12,4	+2,0	22,1	+0,7	14,5	-0,4	20,0	-5,8
24	24,5	-1,2	7,4	+1,3	14,8	-0,8	12,4	+3,2	11,4	+1,5
H-REGION										
25	17,9	-7,0 *	11,4	-0,5	25,8	+3,8	5,4	-0,6	24,4	+4,9
26	15,8	-2,3	8,5	-0,9	20,2	-1,2	4,6	-0,5	22,1	-6,4
27	23,0	-1,5	12,6	+4,0	19,1	+1,0	12,1	+1,0	18,6	-7,4
28	27,9	-5,5 *	9,8	+1,7	20,7	-1,0	20,0	+3,5	22,0	-4,9
29	37,7	+4,3	20,7	+4,1	19,2	-5,6	25,1	-0,5	12,8	+0,5
30	42,0	-6,4	19,2	+6,8	25,4	+0,3	33,4	-2,7	8,7	-4,2

Tabell 5.3.

Friluftsutövande i befolkningen. Nuläge 1998-99 alternativt enbart 1999 i procent. Trend 1976-99 (1982-99, 1990-99) i procentenheter där + anger ökning, – minskning och asterisk att förändringen är signifikant på 95-procentsnivån. Kvinnor 16-74 år

Kvinnor		Trädgårdsarbetat mer än 5 ggr		Strövat i skog och mark mer än 5 ggr		Nöjespromenerat mer än 5 ggr	
		1998-99	7699 S	1998-99	7699 S	1998-99	7699 S
1) Trend 1982-99							
2) Trend 1990-99							
1 Samtliga	16-74 år	61,6	+12,7 *	61,6	+11,8 *	81,7	+28,4 *
ÅLDERSGRUPP							
2	16-24 år	22,9	-1,7	39,9	-1,4	77,4	+23,3 *
3	25-34 år	51,9	+2,2	59,4	+6,3 *	85,7	+25,9 *
4	35-44 år	71,2	+12,7 *	67,0	+7,9	80,8	+23,6 *
5	45-54 år	74,6	+14,9 *	70,5	+13,7 *	84,3	+32,1 *
6	55-64 år	75,2	+15,9 *	68,7	+16,4 *	82,0	+31,7 *
7	65-74 år	68,4	+27,6 *	58,7	+24,9 *	77,2	+33,3 *
FAMILJETYP							
8	Ensamstående utan barn	37,0	+6,0 *	49,3	+7,8 *	78,9	+30,1 *
9	Ensamstående med barn	51,2	+20,5 *	59,0	+12,4 *	79,1	+24,8 *
10	Sammanboende utan barn	70,7	+16,1 *	67,3	+15,6 *	82,6	+31,2 *
11	Sammanboende med barn	75,9	+16,0 *	66,9	+11,8 *	83,8	+24,9 *
UTLÄNDSK BAKGRUND							
12	Utrikes födda	47,2	+15,7 *	48,7	+7,8 *	77,4	+30,1 *
13	Inrikes födda, föräldr inrikes f.	64,4	+13,5 *	63,9	+13,1 *	82,3	+28,6 *
UTBILDNINGSNIVÅ							
14	Förgymnasial	55,0	+5,6 *	52,3	+5,3	76,4	+29,0 *
15	Gymnasial	64,0	+16,3 *	60,7	+10,1 *	81,6	+23,4 *
16	Eftergymnasial	63,7	+9,8 *	71,2	+8,7 *	86,6	+22,8 *
SOCIOEKONOMISK GRUPP							
17	Ej facklärd arbetare	60,9	+17,0 *	57,4	+12,0 *	77,2	+29,8 *
18	Facklärd arbetare	70,2	+22,3 *	70,0	+22,5 *	84,5	+30,4 *
19	Lägre tjänstemän	64,1	+19,2 *	59,0	+6,2 *	84,3	+24,4 *
20	Mellan+Högre tjänstemän	71,9	+10,2 *	72,9	+10,4 *	86,5	+20,5 *
21	Företagare	70,5	+7,7	62,3	+17,4 *	84,9	+30,3 *
22	Jordbrukare	88,6	+17,0 *	66,5	+17,7	51,0	+21,9 *
23	Förvärvsarbetande	67,4	+19,0 *	66,4	+13,9 *	84,2	+30,2 *
24	Förtidspens./långv.arbetslösa	58,3	+35,7 *	58,5	+34,0 *	74,7	+36,6 *
H-REGION							
25	H1 Stockholm	52,8	+10,8 *	59,9	+11,3 *	83,0	+26,2 *
26	H2 Göteborg och Malmö	53,9	+14,7 *	55,5	+14,4 *	80,5	+31,4 *
27	H3 Större städer	62,2	+11,4 *	59,9	+9,9 *	80,9	+27,6 *
28	H4 Södra mellanbygden	73,4	+17,4 *	69,2	+13,6 *	81,2	+29,5 *
29	H5 Norra tätbygden	64,9	+13,2 *	66,1	+18,1 *	85,7	+24,1 *
30	H6 Norra glesbygden	69,7	+14,6 *	66,8	+13,1 *	83,0	+33,3 *

..= Uppgifterna är alltför statistiskt osäkra för att kunna redovisas

	Fritidsfiskat mer än 5 ggr		Fjällvandrat minst 1 gång		Fritidsbåt- utflykter mer än 5 ggr		Jagat minst 1 gång		Badat utomhus mer än 20 ggr	
	1998-99	7699 S	1999	9099 S	1999	7699 S	1999	8299 S	1999	7699 S
1	7,7	+0,1	10,4	+2,0	12,8	-0,5	2,2	+0,9	22,1	-4,4
ÅLDERSGRUPP										
2	6,9	-3,6	11,5	+3,6	7,8	-10,4	3,0	-0,4	28,3	-13,0
3	7,4	-1,7	11,3	+4,7	11,6	-4,8 *	3,3	+2,0	24,2	-13,7
4	7,8	-2,0	8,9	-0,1	15,9	+0,1	2,5	+1,1	27,9	-8,5
5	8,9	+0,3	13,5	+1,2	17,7	+3,5	1,9	+0,9	21,1	-0,9
6	8,5	+3,7 *	10,3	+3,0	14,2	+4,1	2,2	+1,4 *	19,0	+5,7
7	5,7	+3,9 *	5,6	-0,8	6,0	+3,0	0,0	-0,2	9,5	+5,3
FAMILJETYP										
8	4,6	-0,1	9,9	+0,5	7,8	-4,0	2,2	+0,2	21,1	-4,6
9	6,6	+0,6	9,5	-2,2	7,4	+0,2	2,7	+2,5	27,4	-6,5
10	9,2	+1,1	11,9	+4,0	13,7	+1,5	1,8	+0,7	16,7	+1,8
11	8,9	-0,8	9,2	+1,7	17,5	+1,2	2,8	+1,4	29,2	-8,2
UTLÄNDSK BAKGRUND										
12	7,3	+1,1	6,1	-1,3	8,5	-0,8	1,5	+1,0	15,2	-8,0 *
13	7,7	+0,1
UTBILDNINGSNIVÅ										
14	8,5	+1,9	7,0	+1,0	8,0	-2,2	1,3	+0,3	19,8	-3,2
15	7,9	-0,8	9,3	+2,1	12,1	-3,1 *	3,2	+1,3	20,9	-9,5
16	6,6	-2,1	15,2	+0,9	17,7	-4,6 *	1,6	+0,5	26,3	-7,4
SOCIOEKONOMISK GRUPP										
17	7,9	+0,7	6,2	+1,3	7,7	-2,3	2,5	+1,7	15,1	-8,1 *
18	9,1	-1,5	9,3	+3,7	14,3	-0,1	2,4	+0,2	29,6	+1,6
19	6,3	+0,0	10,7	+1,8	11,3	-5,1	2,6	+0,8	16,9	-10,7
20	7,6	-1,1	14,4	+0,9	19,5	+0,0	1,5	+0,4	26,5	-7,3
21	11,7	+2,6	12,3	+4,7	19,2	+5,4	3,3	+2,2	20,6	-5,7 *
22	4,3	+0,7
23	8,0	-0,6	11,9	+2,7	15,8	+0,3	2,5	+1,0	24,6	-4,1
24	8,9	+5,3	5,9	+5,2	7,9	+2,6	2,6	+1,9 *	11,8	+1,0
H-REGION										
25	6,9	-0,4	10,6	+2,5	16,6	+0,6	1,3	-0,4	27,6	+3,5
26	5,3	+0,1	8,8	+0,3	14,0	-1,6	2,2	+1,6 *	23,1	-9,6
27	6,5	-0,2	11,1	+2,7	10,6	+0,0	2,1	+1,1	19,9	-8,2
28	7,4	+1,2	8,2	+1,5	12,3	+0,9	1,9	+0,2	23,3	-5,2
29	11,2	-2,1	13,8	+4,1	11,0	-6,6	4,0	+2,0	18,4	+0,9
30	24,0	+8,4 *	14,3	+1,0	12,1	-1,8	6,5	+4,2	14,1	-1,7

..= Uppgifterna är alltför statistiskt osäkra för att kunna redovisas

